HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

כל [ס] **כינויי נזירות נזירות.** כל המקבל עליו נזירות בלשון שבדו להן חכמים הרי הוא נזיר כמו [ב]שם אמר הריני נזיר. ואלו הן כינויי נזירות [ג]נזיק נזיח פזיח מי שאמר הריני נזיק לו שאמר הריני נזיח לו פזיח הרי הוא נזיר מפני שהן לשון טעות הלין לשון לתמרי לשון שבדו להן חכמים הן ואית דאמרי להי כינויין לשון לומות הן [ד] (ה) [ז]מי משום דכי מתקת לרגל דקו"ף לזניף ודופן דמ' לזניח וגגו דפ"ף לפזיח ודופן ח' שבו משוויה ליה נזיר: **האומר אהא.** אע"פ שלא הוציא בשפתיו נזיר: **הרי זה נזיר.** לידות נזירות כנזירות וכשם שאומז מלם בניה יד שלי כלי ומגניהו כך כאלו אמר הכלי עלמו כך זה כיון לאמר אהא[ה] או שאמר אהא נאהא נאה הרי זה נזיר. ועטעמא דכולה מתניתין מפרש בגמרא: **גמ'** מ"ט **אני נזיר.** דמאי אילימא מילי לנזיר בסדר נשים: **הנח לקרקי וכו'.** ונדין הוא להוה ליה למיתנייה לבתר סוטה אלא מיידי דתנא כתובות דעיקר סדר נשים[ט] ותנא ניהו פרק המדיר[י] תנא ליה נדרים לבתר כתובות והדר תנא נזיר [ל]ומסמיך ליה קרא לנדור נדר נזיר וגו'[כ] והדר תנא סוטה לאמר מר כל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עלמו מן היין [מ]היינו דלאמרינן בסוטה (דף ו.) מתי הרבה יין עושה כו': **פתח בכינויין.** לקתני כל כינויי נזירות כנזירות: **ומפרש יודות.** לאומר להא: **הנח מהכוח דסליק כו'.** לורחא דתנא מהכוח דסליק מתחיל לפרושי בריחא כדתנן כו': **אלא לעולם אני אמינא כדי ומני כדי.** ומסתברא טעמא דהתם [נ]גבי המה יוצאה דהמה יוצאה לגמרי מיידי דהמה הוא דאמי אסקור לגמל ללקת [ס] כאפסר אבל הוא אינו מיידי לגמרי אלא לה לאכל קליפת מיסורת ולהכי מפרש התירא בריחא וגבי

אכינויי נזירות כנזירות [פ]**ב**האומר אהא הרי זה נזיר או אהא נאה נזיר [ג]נזיק נזיח פזיח הרי זה נזיר [ד]הריני כזה [ה]הריני מסלסל הריני מכלכל הרי עלי לשלח פרע הרי זה נזיר הרי עלי ציפורים ר"מ אומר נזיר וחכמים אומרים [ו]אינו נזיר: **גמ'** מכדי תנא בסדר נשים קאי מאי טעמא תני נזיר תנא אקרא קאי [ז]והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר וה"ק מי גרם לה לעבירה יין וקאמר [ח]כל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין פתח בכינויין ומפרש יודות אמר רבא ואיתימא כדי חסורי מיחסרא והכי קתני כל כינויי נזירות כנזירות וידות נזירות כנזירות ואלו הן יודות האומר אהא הרי זה נזיר [ט]ולפרוש כינויי בריחא תנא מהתוא דסליק ההוא מפרש בריחא כדתנן [י]במה מדליקין ובמה אין מדליקין ומפרש אין מדליקין בריחא [כ]במה טומנין ובמה אין טומנין ומפרש אין טומנין בריחא [ל]במה אשה יוצאה ובמה אינה יוצאה ומפרש לא תצא אשה בריחא [מ]והתנן במה בהמה יוצאה ובמה אינה יוצאה ומפרש יוצא גמל בריחא [נ]יש נוחלין ומנחילין נוחלין ולא מנחילין מנחילין ולא נוחלין לא נוחלין ולא מנחילין ומפרש אלו נוחלין ומנחילין בריחא אלא לעולם תני הכי ותני הכי אלא התם דאיסורא דנפשיה הוא מפרש איסורא דנפשיה בריחא גבי בהמה דאיסורא אחרי בהמה הוא דאתי מפרש היתירא בריחא גבי

כל כינויי נזירות בנזירות. כל דבר שאינו עיקר שמו כן נקרא כיוצא למוד עליו נזירות לכל דבר כלילו אמר בשם העיקר להיינו להא נזיר ומהני למיהוי נזיר כי אמר הכנויין להא נזיק או נזיח או פזיח כמו בשם העיקר וכשם שנקראין כנויין:

האומר אהא הרי זה נזיר. ובגמרא מפרש למיכא הוכחה כמו שנזיר עובר לפניו וזה נקרא ידות נזירות שלא גמר בדבורו ומהני למול עליו כל דיני נזירות כלילו גמר דיבורו כלאם הלומז בבית יד של כלי ומגניהו כך כלילו לומז בכלי: **או אהא נאה.** גם זה נקרא ידות נזירות ובגמרא [ס] מפרש למאי לא ערביהו למיתניהו לבבא מחא ולימני הכי האומר להא או להא נזיר[ס]:

נזיר נזיק נזיח פזיח הרי זה נזיר. לפי שרלה לפרש כל הכנויין פתח ואומר נזיר וכו' לומר לומר נזיר הוא עיקר השם הכתוב בתורה שעל ידי לשון זה חל עליו שם נזירות והי"ה לשם שמים אמר נלשון הכנויין כמו נזיק נזיח פזיח וביאת למתניתין לתת לפרושי דקתני כל כינויי נזירות כנזירות וכבינויין נחלקו לתורלים בפ"ק דנדרים (דף י.) ר' יוחנן לומר לשון לומות הם פירוש שלא לשומות אלו מלשים לשומות הם ומש תאמר ולרבי יוחנן מאי לחיית הנך ג' לשומות בכל ע' לשומות נמי אם קנל עליו נזירות בלחד מהנך הלשומות חייל עליה נזירות וי"ל דלאם"ל דגם בשאר לשומות אם מכיוס ומביוס ומתכוין לקבל עליו נזירות הוי נזיר אבל מהני ליעני דמתניתין כי אמר זמנו בלא נאה דהאומר אהא ונזיר עובר לפניו יש במשמעותו לשון נזירות יותר משאר לשומות אבל האומר אהא נאה לא מהני אם נזיר עובר לפניו דאתנאה במצות משמע ובעי' דוקא תפיס בשערו כדמפרש בגמ' ומתני' לא זו אף זו קתני. ותימה אמאי לא כללינהו בהדי הדדי וליתני האי אהא או אהא נאה ה"ז נזיר. ושמא משום דבתרי גווני איירי רישא בנזיר עובר לפניו. וסיפא בחפוס בשערו: נזיק נזיח פזיח ה"ז נזיר היינו כנויי נזירות. ובגדרים מפרש טעמא דכינויין [מהנין]. הריני נזיר וכו' כולה מתניי מפרש טעמא בגמרא: **גמ'** מכדי תנא בסדר נשים קאי מ"ש תני נזיר וראוי היה לסדרו בסדר קדשים משום הבאת קרבנות ואע"ג דבפ"ק דסוטה קא יהיב טעמא אמאי תנא נזיר בתר סוטה ומפרש איידי דתנא כתובות ותנא המדיר תנא נדרים ואיידי דתנא נדרים תנא נזיר דדמיא לנדרים וקתני סוטה לכדר' כל הרואה סוטה בקלקולה וכו' אותו הטעם אינו מספיק אלא על סדר המסכתות אחד שנתברר לנו מטעם דהכא שראוי לסדרו בסדר נשים ולעקרו ממקום שהיה ראוי יותר לשנותו כגון בסדר קדשים ובמסכת נדרים לא מפרשא תלמודא טעמא אמאי סדרו בסדר נשים משום דמילתא דנפשיה היא שאין לך מקום שראוי לסדרו יותר [מכאן] משום דכתיב בנדרים בין איש לאשתו ובין אב לבתו והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר ורוב המגרשים ע"י ערות דבר מגרשים וע"י קלקול של ערות דבר חייב אדם להזיר עצמו: פתח בכנויין ומפ' ידות בנדרים נמי פריך ותו ידות אינשי שכח התנא להזכיר ידות בריחא: (לא) [אלא] התם איסורא דנפשיה וכו' משום דאיסורא דנפשיה חמיר עלויה מפ' (אסור) [איסורא] בריחא ובנדרים ליתא להך טעמא אלא מעיקרא פריך מיש נוחלין ומיש מותרות לבעליהן ומיש טעונות שמן ולבונה ומיש שעונות הגשה ומיש בכור לנחלה ומשני הני משום דאורחיה מפ' ההיא דפתח בריחא והדר תו פריך מבמה בהמה:

א א מיי' פ"ג מהל' מחלי' ה"ב. **ב** ב מיי' שם הלכה ו'. **ג** ג מיי' שם הלכה ח'. **ד** ד מיי' פ"ג שם הל' ד'. **ה** ה מיי' שם פרק ג' הלכה ו'. **ו** ו מיי' שם הלכה ז'.

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] בתוס' ד"ה מיד מיד נזיח פזיח הרי זה מיד וכו'. והכי"ל ויחילפ' פיהם דלא כ"ל לאו לענין קרבן קאמר אלא לענין מלקות. נ"ב וכ"ה בירושלמי למיד דף ג ע"ג וכן הגהת המוס' בנדרים דף ג ע"ב ד"ה אלא בד"ה אלא למ"ד כו':

הגהות התוספות

1. ג"ל מתנ'. 2. ג"ל דהכי"ת. 3. ג"ל דנין.

פי' הרא"ש

ס] כל כנויי נזירות כנזירות. כל שאינו עיקר השם מיקרי כנוי כמו המכנה שם לחבירו: האומר אהא ה"ז נזיר. לאו לפרושי כנויי קא אתי אלא יד לנדר הוי כמו האוחז הכלי בבית יד שלו הכלי עולה עמו. ה"נ לאו נדר ממש הוי אלא משמעות קצת לשון נדר ורבינהו קרא למהוי נדר ממש. האומר [אהא] נאה ה"ז נזיר. אף זה נמי יד הוי וגרסינא טפי מהאומר אהא בלא נאה דהאומר אהא ונזיר עובר לפניו יש במשמעותו לשון נזירות יותר מאהא [במ'] [נאה] אבל האומר אהא נאה לא מהני אם נזיר עובר לפניו דאתנאה במצות משמע ובעי' דוקא תפיס בשערו כדמפרש בגמ' ומתני' לא זו אף זו קתני. ותימה אמאי לא כללינהו בהדי הדדי וליתני האי אהא או אהא נאה ה"ז נזיר. ושמא משום דבתרי גווני איירי רישא בנזיר עובר לפניו. וסיפא בחפוס בשערו: נזיק נזיח פזיח ה"ז נזיר היינו כנויי נזירות. ובגדרים מפרש טעמא דכינויין [מהנין]. הריני נזיר וכו' כולה מתניי מפרש טעמא בגמרא: **גמ'** מכדי תנא בסדר נשים קאי מ"ש תני נזיר וראוי היה לסדרו בסדר קדשים משום הבאת קרבנות ואע"ג דבפ"ק דסוטה קא יהיב טעמא אמאי תנא נזיר בתר סוטה ומפרש איידי דתנא כתובות ותנא המדיר תנא נדרים ואיידי דתנא נדרים תנא נזיר דדמיא לנדרים וקתני סוטה לכדר' כל הרואה סוטה בקלקולה וכו' אותו הטעם אינו מספיק אלא על סדר המסכתות אחד שנתברר לנו מטעם דהכא שראוי לסדרו בסדר נשים ולעקרו ממקום שהיה ראוי יותר לשנותו כגון בסדר קדשים ובמסכת נדרים לא מפרשא תלמודא טעמא אמאי סדרו בסדר נשים משום דמילתא דנפשיה היא שאין לך מקום שראוי לסדרו יותר [מכאן] משום דכתיב בנדרים בין איש לאשתו ובין אב לבתו והיה אם לא

תורה אור השלם

1. כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעָלָהּ וְהָיָה אִם לֹא תִמְצָא חֵן בְּעֵינָיו כִּי מָצָא בָהּ עֶרְוַת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ:

דברים כד א

נוסחת רבינו יהודה בן רבינו נתן

ס] בכ"י כתוב בתחלה כזה הלשון פירוש מפקת מיד לרבינו יהודה בר נתן ז"ל (מ"ש ג"כ מהרי בתר ממון"ט): ב] שאם: ג] (נזיק נזיח פזיח) ליתא בכ"י: ד] ור': ה] כשמתן לשמר שהפ ממיל לי: ו] לשמיר: ז] (היינו) ליתא בכ"י: ח] גבי כמה מדליקין ובמה טומנין: ט] במה בהמה יוצאה בו': י] בשבת הוצאת פ' המדיר ולא נזיר כדאי' בגמ' ומתני' לא זו אף זו קתני. ותימה אמאי לא כללינהו בהדי הדדי וליתני האי אהא או אהא נאה ה"ז נזיר. ושמא משום דבתרי גווני איירי רישא בנזיר עובר לפניו. וסיפא בחפוס בשערו: נזיק נזיח פזיח ה"ז נזיר היינו כנויי נזירות. ובגדרים מפרש טעמא דכינויין [מהנין]. הריני נזיר וכו' כולה מתניי מפרש טעמא בגמרא: **גמ'** מכדי תנא בסדר נשים קאי מ"ש תני נזיר וראוי היה לסדרו בסדר קדשים משום הבאת קרבנות ואע"ג דבפ"ק דסוטה קא יהיב טעמא אמאי תנא נזיר בתר סוטה ומפרש איידי דתנא כתובות ותנא המדיר תנא נדרים ואיידי דתנא נדרים תנא נזיר דדמיא לנדרים וקתני סוטה לכדר' כל הרואה סוטה בקלקולה וכו' אותו הטעם אינו מספיק אלא על סדר המסכתות אחד שנתברר לנו מטעם דהכא שראוי לסדרו בסדר נשים ולעקרו ממקום שהיה ראוי יותר לשנותו כגון בסדר קדשים ובמסכת נדרים לא מפרשא תלמודא טעמא אמאי סדרו בסדר נשים משום דמילתא דנפשיה היא שאין לך מקום שראוי לסדרו יותר [מכאן] משום דכתיב בנדרים בין איש לאשתו ובין אב לבתו והיה אם לא

הגהות הב"ח

(ס) רש"י ד"ה כל כינויי וכו' לשון לומות הן משום כל"ל ותיבת מי נמחק: (ב) ד"ה תנא נקרא כלל וכו' סדר נשים היא ותנא: (ג) ד"ה תנא ניהו מכאן ואילך וכו' בתה יוסף איסורא מיידי: (ד) תוס' ד"ה מאי טעמא וכו' דבסדר קדשים וכו': (ה) בא"ד הלכך קבעה לומה מסכתא: (ו) בא"ד להכי ומני כדי. ומסתברא טעמא דהתם מכלי וכו': (ז) בא"ד להמיך בלשונו: (ח) ד"ה תנא לעולם וד"ה הכא לפרוש הד"ח:

גליון הש"ס

בספר. שם הגהולים להגהות מוהר' חיים יוסף דוד מזולאי בחות ג' כתב כשם הרב יד מלאכי בפי' מיד אינו מרגיש': תוס' ד"ה או אהא נאה ובגמרא מפרש. ג"ל שפתח: תוס' ד"ה האומר הריני כזה בו' לא מהני. עיין ר"י גדרים דף ט' ע"א ד"ה כשהיה:

מוסף רש"י

אהא. לחיה (קדושין ה:). **כל הרואה סוטה בקלקולה.** בניוולה ובכעסה, שמטוללין לותה, כלקתני מתני' (סוטה ז:). קוצר מצל למעלה מדליה, יזיר עלמו מן היין. שהיין מביא לידי קלות ראש והול גרם לה (שם ב.). **ואמרי לה כדי.** שם מכס (גיטין פה: ובכת"י: בלא חכס). **במה טומנין ובמה אין טומנין.** הכל לאכל קדירה מעל גבי כירה ולטומנה בדבר אחר ומתני' דבר המעמיד הכל אלא בדבר המעמיד הכל, מי הוא המוסיף ואסור (שבת מז:). **במה אשה יוצאה.** לרוח מבושין ולא מעור, ואיכא דהוי מבושין וגזור בית רבן דילמא שלפא ומחוי למברתה מזיזותא ודילמא אתי לאיחוי ד' אמות מבושין ולא מעור, ואיכא דהוי מבושין וגזור בית רבן דילמא שלפא ומחוי למברתה מזיזותא ודילמא אתי לאיחוי ד' אמות ולא הוי מצוי ומידי דלא מינטרא ליה לא שכיחא בחשבא. יש קרובים שנומלין את קרוביהם כשמתים וגם שם מתים שנתלין לכם את ממונם, דלמיגי שמיחם נוחלין זה את זה, והאי דלא קתני יש נוחלין זה את זה, היינו משום דבעי למיתני קיש נוחלין ולא מנחילין, מני נמי דיש נוחלין ומנחילין (רשב"ם ב"ב קח.). **נוחלין ולא מנחילין.** ויש שנוחלין את קרוביהם אבל אם ימותו אם אין מנחילין לאותם קרוביהם שהן מורישין (שם).